

**YENİLENEBİLİR ENERJİ
KOOPERATİFLERİ İÇİN
YÖNETMELİK
DEĞİŞİKLİKLERİNE
YÖNELİK BİLGİ NOTU**

Photo by [Science in HD](#) on [Unsplash](#)

İçindekiler Tablosu

<u>GİRİŞ</u>	<u>3</u>
<u>İLGİLİ MADDE</u>	<u>4</u>
<u>DEĞİŞİKLİK TASLAĞI</u>	<u>5</u>
<u>MEVCUT SORUNLAR – TALEP EDECEKLERİMİZ</u>	<u>6</u>
<u>DAYANAKLARIMIZ</u>	<u>7</u>
<u>HUKUKİ</u>	<u>7</u>
<u>İSTATİSTİKİ</u>	<u>7</u>
<u>SONUÇ</u>	<u>9</u>
<u>TÜKETİM BİRLEŞTİRME – MADDE 29</u>	<u>9</u>
<u>ANAYASA MADDELERİ</u>	<u>11</u>
<u>YEŞİL DÜŞÜNCE DERNEĞİ OLARAK YENİLENEBİLİR ENERJİ KOOPERATİFLERİ İÇİN</u>	
<u>EPDK'YA İLETTİĞİMİZ GÖRÜŞ</u>	<u>11</u>

GİRİŞ

Geçtiğimiz günlerde EPDK kendi web sitesi üzerinden yetkisi dahilinde olan bazı yönetmelikleri kamuoyu görüşüne açtı. Bu yönetmelikler arasında yenilenebilir enerji kooperatiflerinin işlevselliğini sağlayan “Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimi” yönetmeliği de bulunmakta. İlgili yönetmelik ilk olarak 2013 yılında gündeme gelmiş sonrasında 2016 yılındaki kooperatifler için olumlu ama yetersiz değişikliklerle bu alanda bir hareketlenmeye neden olmuştur. Yönetmelikte 2019 yılında yapılan değişiklikle kooperatiflerin önü birçok açıdan kapatılmış ve 2016’dan sonra başlayan hareket mecburi bir duraklama dönemi yaşamıştır. Bahsedilen hareketlenme döneminde 40 civarı kooperatif kurulmuş olup bunlardan sadece iki tanesi faaliyetleri açısından aktifleşebilmiştir.

Bu bilgi notu yönetmelik değişikliklerinde kooperatiflerin önünün açılması için EPDK’ya bildirilecek görüşün temelini oluşturulması ve yaygınlaştırılması için hazırlanmıştır. İlerleyen bölümlerde sırasıyla konuyla ilgili madde, madde kapsamında uygun düştüğü ölçüde sorunlar ve yapılması gerekenler, değişiklik taslağı, mevcut sorunlar bunlara bağlı olarak talep edebileceklerimiz ve dayanaklarımız hakkında bilgi verilecektir.

İLGİLİ MADDE

İlgili madde 12.05.2019 tarihinde 30772 sayılı resmî gazetede yayınlanan “Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği”nin Tüketim Birleştirme adlı 29. maddesidir ve aşağıya aynen kopyalanmıştır bu [linke](#) tıklayıp doğrudan maddeyi okumak için aşağı gidebilirsiniz. Bu bölümde maddenin fıkralarına ilişkin olarak hukuki dilden uzak ve kısa bilgiler verilecektir.

1. fıkrada kimlerin hangi şartlarla tüketim birleştirme yapabilecekleri ve üretim tesisleri kurabilecekleri belirtiliyor. Bu kapsamda ortak bağlantı noktası, ortak sayaç ile ölçülebilme ve aynı tarife grubunda yer alma şartları kooperatif kurmayı sadece apartmanlara ve sitelere hapsederek zorlaştırmaktadır. Bu bakımdan tüketim birleştirecek kişilerin aynı dağıtım bölgesinde olmasına olanak tanınması son derece önemlidir. Ayrıca farklı tarife gruplarının da aynı tüketim birleştirme uygulamasında bir araya gelebilmesi için gerekli teknik ve hukuki gereklilikler kurulun dikkatinde olmalıdır. Zira aynı apartmanı kullanan tüketicilerin mesken ve ticari tarife ayırımından ötürü aynı tüketim birleştirmeye dahil olamaması gibi bir sorun mevcuttur.

2. fıkrada tüketim birleştirme başvurusunun kime ve nasıl yapılacağı gösterilmiştir. Bu fıkrada başvuru yapılacak mercii tarafından başvurunun belli bir süre içinde cevaplandırılması zorunluluğu getirilmesi önem arz etmektedir. Yatırımcıların aksine tüketicilerin bu gibi bürokrasilerle uğraşabilecek para ve işgücü kaynağı yeterli düzeyde değildir. Anayasa madde 171 ve 172 gereği tüketiciler lehine düzenleme yapılmalıdır.

3. fıkrada tüketim birleştirme yapacak kişilerin bürokrasinin yürütülmesi ve teknik gereklilikler için bir kişiyi vekaletname ile yetkilendirmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Maddenin 12. fıkrasıyla yetkilendirilecek kişinin kooperatifler olmasının önü açılmaktadır.

4. fıkrada kişilerin tüketim ve üretimlerinin yetkilendirilen kişinin tüketimi ve üretimi sayılacağı ve ilgili işleri yürütmekte görevli olacağı belirtilmiştir.

5. fıkrada tüketim birleştirmeye katılma ve bundan ayrılmanın zaman ve yazışmalar açısından prosedürü ve şartları gösterilmektedir.

6. fıkrada tüketim birleştirmeye katılan kişiler arasındaki sorunların bu kişiler arasında çözüleceği ve şebeke işletmecisi veya tedarikçi şirkete yansıtılmayacağı belirtilmektedir. Ayrıca tüketim birleştirme açısından doğacak herhangi bir sorunda tüketim birleştiren kişilerin yaptıkları üretime ilişkin mülkiyet hakkı şebeke işletmecisi veya tedarik şirketi hanesine yazılıp YEKDEM’e bedelsiz katkı addedilerek ihlal edilmekte sonuç olarak en küçük sorunlarda bile tüketim birleştirenler ağır yaptırımlarla karşı karşıya bırakılmaktadır. Bu madde ilgili olarak bahsedilen sorunların detaylı bir şekilde tanımlanması ve yaptırımın hafifletilmesi zorunludur. Bu haliyle madde ölçülülük ilkesine aykırıdır ve Anayasa madde 172’ye aykırı olarak tüketicinin kendini koruyucu girişimlerini zorlaştırmaktadır. Aynı yaptırım 8 ve 10. fıkralarda da öngörülmüştür dolayısıyla bu fıkralardaki düzenlemeler de değişmelidir.

7. fıkrada imar kanunuyla bağlantılı olarak proje sürecinde tüketim birleştirmenin önünün açılması hedeflenmektedir.

8. fıkrada tüketim birleştirme yapabilmek için tüketim yapılması zorunlu kılınmakta ve yukarıda bahsettiğimiz yaptırım uygulanmaktadır. Bu zorunluluğun detayları netleştirilmelidir. Zira pandemi gibi dönemlerde önceden tüketim birleştirmeye katılma talebinde bulunanların başka şehirlere gidip tüketim yapmaz hale gelmeleri gibi ihtimaller mevcuttur.

9. fıkrada sadece tek bir tüketim birleştirme mekanizmasına dahil olunabileceği ve katılımcıların başka bir üretim tesisine ilişkiye giremeyeceği belirtilmektedir. Bu noktada tüketim birleştirmeye katılan bir kişinin ayrıca kendi evine kuracağı bir güneş panelinden yararlanamaması gibi bir ihtimalin mevcudiyeti

göz önüne alınmalı ve bu gibi uygulamalar münhasıran başka bir üretim tesisiyle ilişkiye girmeme açısından istisna kapsamına alınmalıdır.

10. fıkrada tüketim birleştirmeye katılan kişiler elektriklerini aynı tedarikçiden almaya zorlanmaktadır. Bu kapsamda tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini güçlendirmek adına farklı tedarik ihtimallerine olanak sağlamak göz önünde bulundurulmalıdır. 11. fıkrada tüketim birleştirmede yetkilendirilecek kişi olarak kooperatiflerin önü açılmaktadır. 12. fıkradaysa kurulacak üretim tesisinin tüketimlerini birleştiren kişilerin bulunduğu dağıtım bölgesi içinde olma zorunluluğu getirilmektedir. Gündemde olan taslakta bu zorunluluğun yerinde olarak kaldırılması öngörülmüştür.

DEĞİŞİKLİK TASLAĞI

<p>Tüketim birleştirme MADDE 29 (8) Tüketim birleştirme kapsamında ihtiyacı karşılanacak bütün tüketim tesislerinin, en geç ilgili üretim tesisinin geçici kabulünün yapıldığı tarih itibarıyla enerji tüketiyor olması zorunludur. İhtiyacı karşılanacak olan tüketim tesisi veya tesislerinin, ilgili üretim tesisinin geçici kabulünün yapıldığı tarih itibarıyla enerji tüketmiyor olması durumunda, ilgili mevzuat kapsamında tüketim başlatılana dek verilen enerjinin görevli tedarik şirketi tarafından üretilerek sisteme verilmiş olduğu kabul edilir ve bu enerji ile ilgili olarak piyasa işletmecisi ve görevli tedarik şirketi tarafından herhangi bir ödeme yapılmaz ve bu kapsamda sisteme verilen enerji YEKDEM'e bedelsiz katkı olarak dikkate alınır.</p> <p>(12) Tüketimi birleştirilecek tesislerin, üretim tesisinin kurulacağı dağıtım bölgesi içinde olması zorunludur.</p>	<p>Tüketim birleştirme MADDE 29 (8) Tüketim birleştirme kapsamında ihtiyacı karşılanacak bütün tüketim tesislerinin, en geç ilgili üretim tesisinin geçici kabulünün yapıldığı tarih itibarıyla enerji tüketiyor olması zorunludur. İhtiyacı karşılanacak olan tüketim tesisi veya tesislerinin, ilgili üretim tesisinin geçici kabulünün yapıldığı tarih itibarıyla enerji tüketmiyor olması durumunda, ilgili mevzuat kapsamında tüketim başlatılana dek verilen enerjinin görevli tedarik şirketi tarafından üretilerek sisteme verilmiş olduğu kabul edilir ve bu enerji ile ilgili olarak piyasa işletmecisi ve görevli tedarik şirketi tarafından herhangi bir ödeme yapılmaz ve bu kapsamda sisteme verilen enerji YEKDEM'e bedelsiz katkı olarak dikkate alınır.</p> <p>~~(12) Tüketimi birleştirilecek tesislerin, üretim tesisinin kurulacağı dağıtım bölgesi içinde olması zorunludur.~~</p>
--	---

Yukarıda da bahsedildiği ve tablodan da anlaşılacağı gibi ilgili maddeki tek olumlu değişiklik kooperatif tarafından kurulacak üretim tesisinin tüketimini birleştiren kişilerin dağıtım bölgesinde olması zorunluluğunun kaldırılmasıdır. Buna paralel olarak EPDK tarafından bağlantı noktası veya ortak sayaç şartının kaldırılarak aynı dağıtım bölgesinde bulunan kişilerin tüketim birleştirme yapabilmeleri sağlanmalıdır.

MEVCUT SORUNLAR- TALEP EDEBİLECEKLERİMİZ

Sorun	Talep
Tüketim birleştirme için bağlantı noktası veya tek sayaçtan ölçüm şartı- 1.fıkra	Bu şartlar kooperatifler özelinde kaldırılmalı ve kooperatif bünyesinde bulunanlar için aynı dağıtım bölgesinde bulunmak tüketim birleştirme için yeterli sayılmalı
Sadece yukarıdaki koşullara uyan, aynı tarife grubunda bulunan ve tüketim yapan kişilerin ortak olabilmesi- 1.fıkra	Tüketim amacı olmayıp finansal ve sosyal anlamda kooperatifi desteklemek isteyen özel/kamu ve tüzel/gerçek kişilerin ortak olabilmek için önü açılmalı
Şebeke işletmecisinin tüketim birleştirme talebine cevap verme bakımından bir süre veya yaptırımla kısıtlanmamış olması. - 2.fıkra	Süre ve yaptırım yönetmelikte açıkça düzenlenmeli
Farklı tarife grupları bir araya gelemiyor. - 1.fıkra	Farklı tarife gruplarının bir araya gelebilmesini sağlayacak teknik ve hukuki ayarlamalar yapılmalı
Tüketim birleştirenler arasındaki herhangi bir anlaşmazlık ölçüsüz bir şekilde yaptırıma tabii tutuluyor. - 6.fıkra	Hangi anlaşmazlıklarda yaptırım uygulanabileceği netleştirilmeli ve bu anlaşmazlıkların kapsamı dar tutulmalıdır.
Tüketim birleştirmeye dahil olmayla birlikte enerji tüketimi yapmaya devam etmek hiçbir istisnası olmaksızın zorunlu tutuluyor. - 8.fıkra	Enerji tüketmeme durumu netleştirilmeli, pandemi benzeri tesadüfi ve arıza sebeplerle enerji tüketmeme kapsam dışı bırakılmalı, madde sadece kötü niyetli uygulamalara yönelik olmalıdır. Kötü niyetli uygulamaları engellemek için üretim ve tüketim arasında oransal bir bağ kurulabilir veya belli bir seviyenin altında kalan tüketimler kapsam dışı tutulabilir.
Başka bir üretim tesisiyle ilişkilenebilecek üretim tesisinin öz tüketime yönelik üretimi engelleyebilir. - 9.fıkra	Tüketim birleştirmeye ek olarak çatı üzeri veya cephe uygulamalarıyla öz tüketim amaçlı üretimin de önü açılmalı.
Farklı tedarikçilerden enerji tedarik etmek yasak. - 10.fıkra	Farklı tedarikçilerden enerji tedarikinin önü açılmalı.
Kurulacak olan üretim tesisinin sisteme bağlanması sorunlu.	Tüketim birleştirme kapsamında kurulan üretim tesislerinin sisteme bağlanmasında önceki yönetmelikte olduğu gibi öncelik tanınmalı.
Tüketim birleştirmeye verilen teşviklerle yatırımcılara verilen teşvikler aynı kapsamda düşünülüyor.	Tüketim birleştirmenin demokrasi, yerelde katma değer yaratma gibi faydalarından ötürü lisans ve teşvikler konusunda yatırımcıların üstünde tutulması gerekir.

DAYANAKLARIMIZ

HUKUKİ

Anayasa'nın 56, 171 ve 172. maddeleri doğrudan veya dolaylı olarak yapılmasını talep ettiğimiz değişikliklerin hukuki dayanağını oluşturmaktadır. 56. maddede hem vatandaşlar hem de devlet için çevreyi geliştirmek ve çevre kirlenmesini önlemek bir ödev olarak tanımlanmıştır. Yenilenebilir enerji kooperatiflerinin kuracakları üretim tesisleriyle bu ödevin gerçekleştirilmesinde önemli bir görev üstlenebileceği barizdir. 171. madde ise hem üretim artırımını hem de tüketicinin korunması bağlamında devlete kooperatifleri geliştirecek tedbirleri alma yükümlülüğü getirir. 172. madde ise kooperatif yapılarından bağımsız olarak tüketicilerin kendilerini koruma odaklı formal ya da informal her türlü girişiminin teşvik edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda 2019 değişikliklerinin bu maddelere aykırı olduğunu ve önümüzdeki değişikliklerde bu maddelerin dikkate alınması gerektiğini önemle vurguluyoruz.

İSTATİSTİKİ

Bu bölümde Türkiye'de konuyla ilgili olarak yapılan araştırmalardan kısa bilgilerle kooperatiflerin önünün açılması durumunda elde edilebilecek faydalar vurgulanmaktadır.

Türkiyede İklim Değişikliği ve Çevre Sorunları Algısı 2020 Konda İklimHaber

İklim değişikliği açısından Türkiye'de endişeli vatandaşların oranı %70. Vatandaşların %71,4ü iklim değişikliğinin insan faaliyetlerinin sonucu olduğunu düşünüyor. İklim krizinin korona virüsten daha tehlikeli olduğunu düşünenlerin oranı %51,5. Güneş ve rüzgâr elektrik üretimi açısından sırasıyla %63 ve 24'lük oranlarla en ucuz kaynaklar olarak görülüyor.

Prof. Dr. Volkan Ş. Ediger (Koordinatör), Doç. Dr. Gökhan Kirkil, Dr. Öğr. Gör. Emre Çelebi, Prof. Dr. Meltem Ş. Ucal, Prof. Dr. Çiğdem Kentmen Çin; **Türkiye Toplumunun Enerji Tercihleri** (2019-BAP-06)

B 01- Maliyetleri aynı ve kolaylıkla erişilebilir olsalardı, evdeki enerji ihtiyaçlarınızı karşılamak için ne derece kullanmayı tercih ederdiniz?

%82 ile güneş birinci; %71 ile rüzgâr 3. sırada.

B 01a. Maliyetleri aynı ve kolaylıkla erişilebilir olsalardı, hangisini evdeki enerji ihtiyaçlarınızı karşılamak için kullanmayı tercih ederdiniz?

Güneşi tercih edenler 2016'dan 2019'a %5'lik artış göstererek %26 seviyesine ulaşmış. Rüzgârı tercih edenler aynı tarihler arasında %6'dan %18'e seviyesine gelmiş. Buna karşın aynı sürede doğalgazı tercih edenler %63'ten %35'e düşmüş.

B04 -Tükettiğiniz elektriğin belirtilen enerji kaynaklarından üretilmesini ne derece tercih edersiniz?

Güneş %81 ile birinci rüzgâr ise %77 ile ikinci sırada.

B04a -Tükettiğiniz elektriğin belirtilen enerji kaynaklarından hangisinden üretilmesini tercih edersiniz?

Güneş %29 ile birinci rüzgâr ise %22 ile ikinci sırada.

B11- Yaşadığınız il sınırları içinde ...kurulmasını ne derece desteklersiniz? ("Desteklerim" yanıtı verenler)

Güneş enerjisi santralini destekleyenler 2016'dan 2019'a %32 artış göstererek %82 seviyesine ulaşmış. Benzer şekilde rüzgâr enerjisi santrali için de aynı süre zarfında %28'lik bir artışla %78 seviyesine ulaşılmış. Buna karşın doğalgaz ve kömürde sırasıyla %29'luk ve %43'lük düşüş söz konusu.

B13- Konutunuzda çatı ve cephe güneş panellerinden elektrik üretim sistemleri halen kurulmamışsa bunun nedenleri nelerdir?

%26 ile kurulum maliyetlerinin yüksekliği birinci sırada. Buna paralel olarak %4'lük uygun kredinin bulunamamış olması bu alandaki finansal zorluğu gözler önüne seriyor. Sonrasındaysa organizasyonel anlamda %17'lik komşularla ortak karara varılamamış olması ve bürokratik işlemlerin uzunluğu ve yoruculuğu geliyor. Teknolojinin zorluğu ve binanın ilgili sistemlere uygun olmaması gibi teknik faktörler ise toplamda %19'a ulaşmaktadır. Dolayısıyla vatandaşların yenilenebilir enerjiyle doğrudan ilişkilenebilmesi noktasında bahsedilen organizasyonel, finansal ve teknik zorlukları aşmak için yenilenebilir enerji kooperatifleri teşviklerle birlikte güçlendirilerek önemli bir çözüm yolu yaratabilirler.

C12 -Türkiye'nin enerjiyi en fazla hangi ülkeden almasını tercih edersiniz?

Bu soruya yanıt olarak "kendimiz üretelim" cevabı 2016'dan 2019'a %24 artarak %27 ulaşmıştır. Bu bakımdan vatandaşların enerjiyi üretmek konusunda doğrudan bir motivasyonu olduğu söylenebilir.

C15- Bu enerji kaynaklarından her biri gelecekte Türkiye için ne derece önemli bir kaynak olacaktır?

Önem bakımından güneş %83,2'lik bir oranla ilk rüzgâr ise %79,5'lik bir oranla ikinci sırada.

D07 – Küresel iklim değişikliğinin önlenmesi için bireysel yöntemler ne derece etkili olacaktır?

%28'lik bir oranla yenilenebilir enerjinin tercih edilmesinin ilk sırada olması kooperatiflerin önünün açılması durumunda bu alana yönelecek bir kitlenin potansiyelini göstermektedir.

GÜNDER Dergi, 12. sayı, Kasım 2018- Nisan 2019, [Dosya: Yenilenebilir Enerji Kooperatifleri](#) alıntılar:

1-"1990'ların sonlarından bu yana, Danimarka'daki enerji kooperatifleri, kurulu rüzgâr kapasitesinin %70-80'ine sahip hale geldi. 2017'de Almanya'daki kurulu yenilenebilir enerji kapasitesinin yaklaşık %42'si vatandaşların sahip olduğu enerji üretiminden geliyor."

Dr. ERYAŞAR Ahmet, Prof. Dr. KOÇAR Günnur, ÖZGÜL Sevim; [Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Kooperatiflerinin Mevcut Durumu](#) adlı makaleden alıntılar:

1-"Günümüzde ABD'de kooperatifler 47 eyalette bulunmakta ve ülke nüfusunun %12'sine elektrik sağlamaktadır (ABD Ulusal Kırsal Elektrik Kooperatifleri Birliği, 2018)."

2-"Ayrıca, Danimarka'daki 900 MW rüzgar enerjisi kapasitesinin dörtte üçünün yarısı şahıslara, yarısı da rüzgar enerjisi kooperatiflerine aittir (DKVIND, 2018). Danimarka'da enerji sektörünün dönüşümü üzerinde, aşağıdan yukarıya hareketin ve yerel aktörlerin rolünü vurgulayan çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Toke, 2011; Eikeland and Inderberg, 2015)."

3-"Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'nün hedef kitlesi arasında; 800'e yakın "Küçük Sanayi Sitesi ve Toplu İşyeri"nde faaliyet gösteren işyerleri (İstanbul ilinde faaliyette bulunan 60 KSS çatısı kullanılarak, 400 MW GES yatırımı), 20 "İŞGEM" bünyesindeki işyerleri, 27 ilde birliği bulunan 2500 sulama kooperatiflerinin tarımsal sulama alanları (yıllık elektrik üretimleri 3,5 milyar kWh), Nüfusu 7 milyon 332 bini bulan 21.549 orman köyü bulunmaktadır (3. Yenilenebilir Enerji Kooperatifleri Konferansı, 2018)."

4-"Ayrıca kooperatifler, doğrudan kar amacı gütmeyen işletmeler oldukları için sosyal ve çevresel faydaları göz önünde bulundurularak, KOSGEB ve Kalkınma Ajansları gibi kuruluşlardan da destek ve teşvik almaları sağlanmalıdır."

SONUÇ

İklim krizi geçtiğimiz yıllarda etkisini bir hayli artırmış bulunmaktadır. Özellikle son 2 sene içinde karşılaştığımız aşırı orman yangınları, kuraklık, sel gibi felaketler bu etkinin birer göstergesidir. Ayrıca bütün ülkelerin sıcaklık artışını 1.5 derecede sabitlemeye çalışmasına karşın **dünya halihazırda 1,2 derece ısınmıştır**. Bu etkilere yol açan sera gazı salımlarının en önemli nedenlerinden biri fosil yakıtlara dayalı enerji sistemidir. Bu enerji sisteminin dağıtıklığa, yenilenebilir enerjiye, enerji verimliliğine ve dijitalleşmeye bağlı olarak dönüştürülmesi noktasında vatandaşların oluşturacağı topluluk temelli yenilenebilir enerji kooperatifleri büyük bir potansiyel barındırmaktadır. Bu potansiyelin gerçekleştirilmesi için kamu, özel sektör, sivil toplum, vatandaşlar kısacası bütün paydaşları ortak bir şekilde çalışmaya davet ediyoruz. Bu çalışmanın başlangıcına ilişkin olarak kamunun ilgili mevzuat sorunlarını ortadan kaldırması çok büyük önem arz etmektedir.

Yeşil Düşünce Derneği Yenilenebilir Enerji ve İklim Krizi Çalışma Grubu - 04.02.2021

Tüketim Birleştirme- MADDE 29

(1) Aynı tarife grubunda yer alan ve aynı bağlantı noktasına bağlanan veya elektrik enerjisi tüketimleri tek bir ortak sayaç ile ölçülebilen bir veya birden fazla gerçek ve/veya tüzel kişiye ait tesislerde tüketilen elektrik enerjisi için tüketimlerini birleştirerek bu Yönetmelik kapsamında üretim tesisi ya da tesisleri kurabilir. Tüketim birleştirmeye katılan kişilerin her birinin ayrı ayrı tüketim tesisi ya da tesislerinin olması gerekir. İşhane, alışveriş merkezi ve sanayi sitesi gibi tüketim noktalarında ayrı tüketim tesisi olmayan kişiler tarafından yapılacak tüketim birleştirme başvurularında o ölçüm noktası itibarıyla elektrik tüketimi gerçekleştirildiğini tevsik edici bilgi ve belgeler sunulur.

(2) Tüketim birleştirme ilgili şebeke işletmecisine yazılı bir başvuru ile yapılır. Yazılı başvuru ekinde tüketimi birleştirilen tesislerin sahipleri, abonelik bilgileri, yıllık tüketim verileri ilgili şebeke işletmecisine sunulur.

(3) Tüketimini birleştiren gerçek ve/veya tüzel kişiler, bu Yönetmelik hükümlerinden yararlanmak amacıyla aralarından bir kişiyi ilgili şebeke işletmecisine sunacakları vekaletname ile yetkilendirir.

(4) Bu Yönetmeliğin uygulanması amacıyla, tüketimini birleştiren gerçek ve/veya tüzel kişilerin tüketim tesislerinde tüketilen elektrik enerjisi aralarından yetkilendirecekleri kişinin elektrik enerjisi tüketimi ve bu Yönetmelik kapsamında kurulacak üretim tesisinde ya da tesislerinde üretilecek elektrik enerjisi aralarından yetkilendirecekleri kişinin elektrik enerjisi üretimi sayılır. Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanması amacıyla yapılacak iş ve işlemler, yetkilendirilen kişi nam ve hesabına yapılır. Görevli tedarik şirketi ile ilgili şebeke işletmecisi iş ve işlemlerinde yetkilendirilmiş kişiyi muhatap alır.

(5) Başka bir kişinin tüketim birleştirenlere katılabilmesi veya tüketim birleştiren mevcut bir kişinin tüketim birleştirmeden ayrılması, ancak her ayın ilk gününden itibaren başlamak kaydıyla mümkündür. Bu durumda tüketimini mevcut bir tüketim birleştirme uygulamasına katmak isteyen kişilere ilişkin başvuruların, yetkili kişi tarafından katılımın başlayacağı aydan bir önceki ayın on beşine kadar, tüketimini mevcut bir tüketim birleştirme uygulamasından çıkarmak isteyenlere ilişkin başvurunun ise yetkili kişi tarafından ayrılmanın başlayacağı aydan bir önceki ayın on beşine kadar ilgili şebeke işletmecisine ulaştırılması gerekir. Bu fıkra hükmünün uygulanması çerçevesinde, tüketim birleştirmeye katılma veya tüketim birleştirmeden ayrılma işlemleri kapsamında aynı dilekçe ile yapılacak talepler için 36 ncı maddede öngörülen başvuru bedeli ilgili şebeke işletmecisine ödenir.

(6) Bu Yönetmelik kapsamında tüketimini birleştiren kişiler, bu birleştirmeden kaynaklanan her türlü anlaşmazlığı kendi aralarında çözerler. Hiçbir anlaşmazlık ilgili şebeke işletmecisi ve/veya görevli tedarik şirketine yöneltilemez. Bu maddenin diğer hükümlerinin uygulanmasında sorun oluştuğunda ilgili ay veya aylara ilişkin üretilen enerjinin görevli tedarik şirketi tarafından üretilerek sisteme verilmiş olduğu kabul edilerek bu enerji ile ilgili olarak piyasa işletmecisi ve görevli tedarik şirketi tarafından herhangi bir ödeme yapılmaz ve bu kapsamda sisteme verilen enerji YEKDEM'e bedelsiz katkı olarak dikkate alınır.

(7) 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununa göre tek bir inşaat ruhsatı kapsamında yapılan yapılarda, onaylı imar projesi üzerinden tüketim birleştirme hükümleri çerçevesinde tüketim birleştirilmesi yapılabilir.

(8) Tüketim birleştirme kapsamında ihtiyacı karşılanacak bütün tüketim tesislerinin, en geç ilgili üretim tesisinin geçici kabulünün yapıldığı tarih itibarıyla enerji tüketiyor olması zorunludur. İhtiyacı karşılanacak olan tüketim tesisi veya tesislerinin, ilgili üretim tesisinin geçici kabulünün yapıldığı tarih itibarıyla enerji tüketmiyor olması durumunda, ilgili mevzuat kapsamında tüketim başlatılana dek verilen enerjinin görevli tedarik şirketi tarafından üretilerek sisteme verilmiş olduğu kabul edilir ve bu enerji ile ilgili olarak piyasa işletmecisi ve görevli tedarik şirketi tarafından herhangi bir ödeme yapılmaz ve bu kapsamda sisteme verilen enerji YEKDEM'e bedelsiz katkı olarak dikkate alınır.

(9) Bir tüketim tesisi, aynı zaman diliminde birden fazla tüketim birleştirme kapsamında yer alamaz ya da münhasıran başka bir üretim tesisi ile ilişkilendirilemez.

(10) Tüketim birleştirmeye katılan tüm tüketicilerin, ilave elektrik enerjisi alımlarını aynı tedarikçiden temin etmesi zorunludur. Tüketim birleştirmeye katılan kişilerce farklı tedarik şirketinden elektrik alındığının tespiti halinde ilgili ayda üretilen enerjinin görevli tedarik şirketi tarafından üretilerek sisteme verilmiş olduğu kabul edilir ve bu enerji ile ilgili olarak piyasa işletmecisi ve görevli tedarik şirketi tarafından herhangi bir ödeme yapılmaz ve bu kapsamda sisteme verilen enerji YEKDEM'e bedelsiz katkı olarak dikkate alınır.

(11) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında kurulan yenilenebilir enerji üretim kooperatifleri vasıtasıyla kurulan üretim tesislerinde kooperatif tüzel kişisi üçüncü fıkra kapsamında tüketim tesisi olmaksızın yetkilendirilebilir.

(12) Tüketimi birleştirilecek tesislerin, üretim tesisinin kurulacağı dağıtım bölgesi içinde olması zorunludur.

ANAYASA MADDELERİ

VIII. Sağlık, çevre ve konut

A. Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması

MADDE 56

Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

V. Kooperatifçiliğin geliştirilmesi

MADDE 171

Devlet, millî ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır.

VI. Tüketiciler ile esnaf ve sanatkârların korunması

A. Tüketicilerin korunması

MADDE 172

Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.

YEŞİL DÜŞÜNCE DERNEĞİ OLARAK YENİLENEBİLİR ENERJİ KOOPERATİFLERİ İÇİN EPDK'YA İLETTİĞİMİZ GÖRÜŞ

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme		Teklif
İlgili taslaklar çoğunlukla yatırımcıların ve teknik şirketlerin ilgilendiği hususlara yöneliktir. Halbuki bir temel hak olarak enerjiye erişim hakkı tüketiciler bağlamında ayrıca düşünülmeli ve tüketicilere yönelik ayrı mekanizmalar geliştirilmelidir. Anayasamızın vatandaşlara çevrenin korunmasını ödev olarak yükleyen 56. maddesi, kooperatiflerin teşvik edilmesini öngören 171. maddesi ve tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerinin desteklenmesi gerektiğini vurgulayan 172. maddeleri bu görüşümüzün dayanağıdır. Bu maddeler bir idare organı olan EPDK'nın işlem ve eylemlerini de bağlamaktadır. Ayrıca "Türkiyede İklim Değişikliği ve Çevre Sorunları Algısı 2020" ve "Türkiye Toplumunun Enerji Tercihleri (2019-BAP-06)" araştırmaları bu alana yönelik bir eğilimin olduğunu göstermektedir.		Genele dair tekliflerimiz soldaki sütunda kısaca açıklanmıştır.
Taslak Maddesi (Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimi Yönetmeliği Maddeleri)	Görüş ve Değerlendirme	Teklif
Tüketim birleştirme MADDE 29 (1) Aynı tarife grubunda yer alan ve aynı bağlantı noktasına bağlanan veya elektrik enerjisi tüketimleri tek bir ortak sayaç ile ölçülebilen bir veya birden fazla gerçek ve/veya tüzel kişiye ait tesislerde tüketilen elektrik enerjisi için tüketimlerini	Maddenin 1. fıkrasına yönelik ilk olarak (1) tüketim birleştirme için aynı bağlantı noktası veya ortak sayaç ile ölçülebilme şartlarının varlığı bu maddenin uygulamada işlevsiz hale gelmesine neden oluyor. Bu bakımdan kooperatifleşme yoluna giden üreticilerin aynı dağıtım bölgesinde bulunması	(1) Tüketim birleştirme için birinci fıkrada yer alan aynı bağlantı noktasına bağlı olma veya elektrik enerjisi tüketimlerinin tek bir ortak sayaç ile ölçülebilmesi şartı; yetkili kişisi veya katılımcıları, kooperatifler, kooperatif birlikleri, kooperatif merkez birlikleri vasıtasıyla kurulan tesisler için

<p>birleştirerek bu Yönetmelik kapsamında üretim tesisi ya da tesisleri kurabilir. Tüketim birleştirmeye katılan kişilerin her birinin ayrı ayrı tüketim tesisi ya da tesislerinin olması gerekir. İşhanı, alışveriş merkezi ve sanayi sitesi gibi tüketim noktalarında ayrı tüketim tesisi olmayan kişiler tarafından yapılacak tüketim birleştirme başvurularında o ölçüm noktası itibarıyla elektrik tüketimi gerçekleştirildiğini tevsik edici bilgi ve belgeler sunulur.</p> <p>(2) Tüketim birleştirme ilgili şebeke işletmecisine yazılı bir başvuru ile yapılır. Yazılı başvuru ekinde tüketimi birleştirilen tesislerin sahipleri, abonelik bilgileri, yıllık tüketim verileri ilgili şebeke işletmecisine sunulur.</p> <p>(3) Tüketimini birleştiren gerçek ve/veya tüzel kişiler, bu Yönetmelik hükümlerinden yararlanmak amacıyla aralarından bir kişiyi ilgili şebeke işletmecisine sunacakları vekaletname ile yetkilendirir.</p> <p>(4) Bu Yönetmeliğin uygulanması amacıyla, tüketimini birleştiren gerçek ve/veya tüzel kişilerin tüketim tesislerinde tüketilen elektrik enerjisi aralarından yetkilendirecekleri kişinin elektrik enerjisi tüketimi ve bu Yönetmelik kapsamında kurulacak üretim tesisinde ya da tesislerinde üretilecek elektrik enerjisi aralarından yetkilendirecekleri kişinin elektrik enerjisi üretimi sayılır. Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanması amacıyla yapılacak iş ve işlemler, yetkilendirilen kişi nam ve hesabına yapılır. Görevli tedarik şirketi ile ilgili şebeke işletmecisi iş ve işlemlerinde</p>	<p>yeterli görülerek farklı bir düzenleme yoluna gidilebilir.</p> <p>2. olarak (2) sadece aynı tarife grubunda bulunan ve tüketim yapan kişilerin tüketim birleştirmeye katılabilmesi yenilenebilir enerji kooperatiflerinde dayanışma motivasyonlu kooperatif ortaklığını ve farklı tarife gruplarının aynı binalarda olmalarına rağmen bir araya gelmelerini önleyebiliyor.</p> <p>3. olarak (3) 2. fıkrada tüketim birleştirme için yapılacak başvurularda şebeke işletmecisinin vereceği cevaba dair bir zaman sınırlamasının öngörülmemesi uygulamada sorunlara yol açabilmektedir.</p> <p>4. olarak (4) 6. fıkrada tüketim birleştirenler arasında doğabilecek herhangi bir uyumsuzluk çok geniş bir şekilde ağır yaptırımlara tabii tutuluyor. Bu gibi geniş tanımlar ve ağır yaptırımlar vatandaşları bu uygulamadan uzaklaştırıyor. Dolayısıyla bahsedilen uyumsuzlukların kapsamı ve niteliği netleştirilmeli öngörülen yaptırımlar hafifletilmelidir.</p> <p>5. olarak (5) 8. fıkrada tüketim birleştirme yapıldığı esnada tüketim yapıyor olmak zorunlu tutuluyor ve belirli yaptırımlar öngörülüyor. Halbuki kişilerin pandemi vb. nedenlerle buldukları yerlerden başka şehirlere gidip bir süre oralarda yaşamaları ve enerji tüketimi yapmamaları gibi durumlarda bu madde adaletsiz uygulamaların yaşanmasına neden olabilir.</p> <p>6. olarak (6) 9. fıkradaki başka bir üretim tesisiyle münhasıran ilişkilenebilecek tüketim birleştirmeye ek olarak yapılacak öz tüketime yönelik uygulamaları engelleyebilir</p>	<p>yapılan tüketim birleştirme ve sulama birliklerinin DSİ ile oluşturduğu tüketim birleştirmeleri için aranmaz.</p> <p>(2 - 1) Yenilenebilir enerji kooperatifleri bünyesinde yapılan tüketim birleştirmeleri için kooperatife ortaklık hususunda aynı tarife grubunda olma, tüketim yapıyor olma gibi şartlar aranmaz. Farklı tarife grupları için kendi tarifeleri üzerinden tüketim hesabı yapılır.</p> <p>(2 - 2) Farklı tarife grupları ilgili teknik zorunluluklara yönelik gerekli uyarlamalar yapılarak kooperatifler bünyesinde bir araya gelebilirler.</p> <p>(3) 2. fıkranın devamına olmak üzere: başvuru en geç 1 ay içinde cevaplandırılır. Teknik zorunluluklardan ötürü cevabın 1 ay içinde verilemeyecek olması durumunda şebeke işletmecisi ilgili kişilere bildirerek bir haftalık ek bir süre kullanılabilir. İlgili cevap bu süre içinde verilmezse tüketim birleştirecek kişilerin yetkilendirdiği kişi EPDK'ya yazılı bir dilekçe yoluyla şikayette bulunur. EPDK 2 hafta içinde ilgili aksaklığı giderir.</p> <p>(4) 6. fıkranın "Hiçbir anlaşmazlık..." şeklinde devam eden kısmı kaldırılmalıdır.</p> <p>(5) 8. fıkranın devamına "Tüketim yapılmayan tesisin sahibi veya kullanıcısının şebeke işletmecisine ve EPDK'ya tüketim yapmıyor oluşunu pandemi, deprem gibi sebeplerle yazılı olarak açıklaması durumunda bu fıkrada bahsedilen yaptırımlar uygulanmaz"</p> <p>(6) 9. fıkranın devamına "Öz tüketime yönelik çatı ve cephe uygulamaları gibi enerji üretim tesisleri bu madde kapsamında</p>
--	---	--

<p>yetkilendirilmiş kişiyi muhatap alır.</p> <p>(5) Başka bir kişinin tüketim birleştirenlere katılabilmesi veya tüketim birleştiren mevcut bir kişinin tüketim birleştirmeden ayrılması, ancak her ayın ilk gününden itibaren başlamak kaydıyla mümkündür. Bu durumda tüketimini mevcut bir tüketim birleştirme uygulamasına katmak isteyen kişilere ilişkin başvuruların, yetkili kişi tarafından katılımın başlayacağı aydan bir önceki ayın on beşine kadar, tüketimini mevcut bir tüketim birleştirme uygulamasından çıkarmak isteyenlere ilişkin başvurunun ise yetkili kişi tarafından ayrılmanın başlayacağı aydan bir önceki ayın on beşine kadar ilgili şebeke işletmecisine ulaştırılması gerekir. Bu fıkra hükmünün uygulanması çerçevesinde, tüketim birleştirmeye katılma veya tüketim birleştirmeden ayrılma işlemleri kapsamında aynı dilekçe ile yapılacak talepler için 36'ncı maddede öngörülen başvuru bedeli ilgili şebeke işletmecisine ödenir.</p> <p>(6) Bu Yönetmelik kapsamında tüketimini birleştiren kişiler, bu birleştirmeden kaynaklanan her türlü anlaşmazlığı kendi aralarında çözerler. Hiçbir anlaşmazlık ilgili şebeke işletmecisi ve/veya görevli tedarik şirketine yöneltilemez. Bu maddenin diğer hükümlerinin uygulanmasında sorun oluştuğunda ilgili ay veya aylara ilişkin üretilen enerjinin görevli tedarik şirketi tarafından üretilerek sisteme verilmiş olduğu kabul edilerek bu enerji ile ilgili olarak piyasa işletmecisi ve görevli tedarik şirketi tarafından herhangi bir ödeme yapılmaz ve bu kapsamda sisteme verilen enerji</p>	<p>dolayısıyla madde kapsamında öz tüketime yönelik uygulamalar istisna sayılmalıdır.</p> <p>7. olarak (7) 10. fıkradaki tek bir tedarikçi zorunluluğu farklı ve inovatif uygulamaların önünü kapama ihtimali barındırmaktadır.</p> <p>8. olarak (8) yenilenebilir enerji kooperatiflerinin politika faydaları sadece yenilenebilir enerji üretiminin artması kapsamında düşünülemez. Doğrudan katılım, yerelde katma değer yaratılması, dağıtıklaşmayla gelen teknik faydalar gibi birçok husus yenilenebilir enerji kooperatiflerinin faydalarındandır. Bu bakımdan yenilenebilir enerji kooperatiflerinin mahsuplaşmadan artakalan üretimi yatırımcılara verilenlerden daha yüksek birim fiyatlarla sisteme dahil edilmeli, belli sayıda kişinin bir araya geldiği kooperatifler dağıtım bedelinden muaf tutulmalıdır.</p> <p>Son olarak taslakta öngörülmüş olan üretim tesisinin aynı dağıtım bölgesinde olması zorunluluğunun kaldırılmış olması bizce olumludur.</p>	<p>münhasıran başka bir üretim tesisiyle ilişkilene olarak değerlendirilemez.”</p> <p>(7) ilgili 10. fıkra kaldırılmalıdır.</p> <p>(8) Kooperatifler, kooperatif birlikleri, kooperatif merkez birlikleri vasıtasıyla kurulan tesisler için yapılan tüketim birleştirme uygulamaları dağıtım bedelinden muaftır.</p> <p>(9) Kooperatifler teşvik amaçlı olarak lisanslı güneş enerjisi tesisleri gibi arsa tipi santral kurabilirler.</p>
---	---	--

YEKDEM'e bedelsiz katkı olarak dikkate alınır.

(7) 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu'na göre tek bir inşaat ruhsatı kapsamında yapılan yapılarda, onaylı imar projesi üzerinden tüketim birleştirme hükümleri çerçevesinde tüketim birleştirmesi yapılabilir.

(8) Tüketim birleştirme kapsamında ihtiyacı karşılanacak bütün tüketim tesislerinin, en geç ilgili üretim tesisinin geçici kabulünün yapıldığı tarih itibarıyla enerji tüketiyor olması zorunludur. İhtiyacı karşılanacak olan tüketim tesisi veya tesislerinin, ilgili üretim tesisinin geçici kabulünün yapıldığı tarih itibarıyla enerji tüketmiyor olması durumunda, ilgili mevzuat kapsamında tüketim başlatılana dek verilen enerjinin görevli tedarik şirketi tarafından üretilerek sisteme verilmiş olduğu kabul edilir ve bu enerji ile ilgili olarak piyasa işletmecisi ve görevli tedarik şirketi tarafından herhangi bir ödeme yapılmaz ve bu kapsamda sisteme verilen enerji YEKDEM'e bedelsiz katkı olarak dikkate alınır.

(9) Bir tüketim tesisi, aynı zaman diliminde birden fazla tüketim birleştirme kapsamında yer alamaz ya da münhasıran başka bir üretim tesisi ile ilişkilendirilemez.

(10) Tüketim birleştirmeye katılan tüm tüketicilerin, ilave elektrik enerjisi alımlarını aynı tedarikçiden temin etmesi zorunludur. Tüketim birleştirmeye katılan kişilerce farklı tedarik şirketinden elektrik alındığının tespiti halinde ilgili ayda üretilen enerjinin görevli tedarik şirketi tarafından

<p>üretilecek sisteme verilmiş olduğu kabul edilir ve bu enerji ile ilgili olarak piyasa işletmecisi ve görevli tedarik şirketi tarafından herhangi bir ödeme yapılmaz ve bu kapsamda sisteme verilen enerji YEKDEM'e bedelsiz katkı olarak dikkate alınır.</p> <p>(11) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında kurulan yenilenebilir enerji üretim kooperatifleri vasıtasıyla kurulan üretim tesislerinde kooperatif tüzel kişisi üçüncü fıkra kapsamında tüketim tesisi olmaksızın yetkilendirilebilir.</p> <p>(12) Tüketimi birleştirilecek tesislerin, üretim tesisinin kurulacağı dağıtım bölgesi içinde olması zorunludur.</p>		
<p>Bağlantı Esasları Madde 7 ...</p>	<p>Tüketim birleştirme kapsamında kurulan üretim tesislerinin sisteme bağlanmasında önceki yönetmelikte olduğu gibi öncelik tanınmalı.</p>	<p>(11) Kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri vasıtasıyla kurulan tesisler için yapılan tüketim birleştirmelerinde yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı kuracakları üretim tesisleri için trafo merkezlerinde yapılacak tahsisler, kooperatiflerin, kooperatif birliklerinin ve kooperatif merkez birliklerinin ortak sayıları ve tüketim ihtiyaçları ile orantılı olarak belirlenir. Bu çerçevede ortak sayısına bağlı olarak ve her bir tüketim tesisi ile ilişkilendirilen üretim tesisinin kurulu gücü 1 MW'ı geçmeyecek şekilde;</p> <p>a) 100 ortaklı kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri için 1 MW'a kadar,</p> <p>b) 100'den fazla 500'e kadar ortaklı kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri için 2 MW'a kadar,</p> <p>c) 500'den fazla 1000'e kadar ortaklı kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri için 3 MW'a kadar,</p>

		d) 1000'den fazla ortağı olan kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri için 5 MW'a kadar, tahsis yapılır.
--	--	--